

VODIČ ZA SIGURAN RAD U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU

Zaštiti se znanjem!

Zavod za unapređivanje zaštite na radu izradio je vodič u cilju primjene preventivnih mjera, održavanja zdravlja, radne sposobnosti i optimalne iinkovitosti radnika prilikom rada u turizmu i ugostiteljstvu

---

<http://zuznr.hr/>

ZAVOD ZA UNAPREĐIVANJE ZAŠTITE NA RADU

VODI
ZA SIGURAN RAD U TURIZMU I
UGOSTITELJSTVU

Zagreb, svibanj 2017.

<http://zuznr.hr/>

Nakladnik:

Zavod za unapređivanje zaštite na radu
Prilaz Ivana Visina 1-3, Zagreb

Za nakladnika:

mr. sig. Vitomir Begović, ravnatelj

Tisak:**Naklada:**

_____ primjeraka

Ministarstvo turizma
REPUBLIKE HRVATSKE

HUP
Hrvatska udruga poslodavaca
Udruga ugostiteljstva i turizma

<http://zuznr.hr/>

SADRŽAJ

1. UVOD.....	6
2. ZAKONSKE OBVEZE	7
3. POSLOVI, OPASNOSTI, ŠTETNOSTI I NAPORI TE POTREBNE MJERE ...	7
3.1. KUHAR/ICA.....	8
3.2. KONOBAR/ICA.....	14
3.3. SOBAR/ICA.....	19
3.4. RECEPCIONAR/KA.....	24
3.5. PRUŽANJE PRVE POMOĆI.....	28

1. UVOD

Kako se bliži turisti ka sezona, povećava se i potreba zapošljavanja turističkih i ugostiteljskih radnika. Ova mogućnost sa sobom nosi odredene obvezе i odgovornosti pri obavljanju određenih poslova. Vodi za siguran rad u turizmu i ugostiteljstvu pružaće informacije o radu na siguran način na određenim poslovima.

Cilj je olakšati korisnicima primjenu propisa na mjestima rada u turizmu i ugostiteljstvu, kao i odrediti opasnosti, štetnosti i napore te potrebne mјere. Potrebno je preventivnim mjerama očuvati zdravlje, radnu sposobnost i optimalnu inkovitost radnika.

Vodi je namijenjen poslodavcima i radnicima koji trajno ili povremeno (sezonski) obavljaju poslove u ovom sektoru.

U nastavku dajemo preporuke za sljedeće poslove:

1. **KUHAR/ICA**
2. **KONOBAR/ICA**
3. **SOBAR/ICA**
4. **RECEPCIONAR/KA.**

2. ZAKONSKE OBVEZE

Poslodavac ima obvezu izraditi **procjenu rizika** za sve poslove koje radnici obavljaju za njega. U tom postupku trebaju sudjelovati radnici, odnosno njihovi predstavnici, ovlaštenici i stručnjaci zaštite na radu, a poslodavac po potrebi uključuje i stručnjake iz pojedinih područja. Mjere kojima se isključuju ili smanjuju rizici na konkretnome mjestu rada pojedinog radnika određuju se procjenom rizika.

Procjena rizika mora biti ažurna, što znači da u svakom trenutku mora odgovarati stvarnom stanju i biti dostupna radnicima na mjestu rada.

Na osnovi procjene rizika izrađuje se **program osposobljavanja radnika za rad na siguran rad**, temeljem kojeg se provodi teoretsko i praktično osposobljavanje radnika. Uz to, potrebno je osposobiti dovoljan broj radnika za **pružanje prve pomoći na radu** te osposobiti sve radnike za **poetno gašenje požara**.

Neizostavno je provesti i **ispitivanja** radne opreme, radnog okoliša, plinskih i električnih instalacija te **isključivanje** kuhinjskih napa i ventilacije sukladno posebnim propisima.

Poslodavac i radnici imaju prava i obveze koje su utvrđene Zakonom o zaštiti na radu i podzakonskim propisima (više: <http://zuznr.hr/>) te je njihov obostrani interes surađivati u provedbi svih mjera zaštite na radu.

3. POSLOVI, OPASNOSTI, ŠTETNOSTI I NAPORI TE POTREBNE MJERE

Radnici u turizmu i ugostiteljstvu prilikom obavljanja poslova izloženi su razliitim opasnostima, štetnostima i naporima, pri čemu posao pretežno obavljaju stojeći, što nepovoljno djeluje na miši i no-koštani sustav.

Najčešće ozljede na radu i bolesti povezane s radom u turizmu i ugostiteljstvu nastaju zbog:

- ❖ neispravnih električnih i plinskih instalacija/radne opreme
- ❖ nepravilnog rukovanja radnom opremom
- ❖ radne opreme bez zaštitnih naprava
- ❖ dodira s vrućim i hladnim predmetima
- ❖ nezaštićenih otvora na podu
- ❖ oštete enoga, klizavog ili neravnog poda
- ❖ nepravilnog transporta i skladištenja robe
- ❖ nedovoljno osvijetljenih prostora
- ❖ nepravilnog rukovanja posudama pod tlakom
- ❖ opasnosti od požara i eksplozija
- ❖ izloženosti buči i nepovoljnoj mikroklimi
- ❖ statodinamičkih napora
- ❖ psihofizioloških napora i sl.

3.1. KUHAR/ICA

Opasnosti od padova

Površine po kojima se kreću u kuhari/ce mogu biti uzrok padova zbog enih nepravilnosti, npr.: **oštećeni i klizavi podovi i stubišta, uvinute i oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i sl.** Zbog toga je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se kreću u radnici, a pri kretanju je potrebno pridržavati se pravila sigurnosti.

POTREBNE MJERE:

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah ukloniti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, one trebaju biti dobro uvršćene, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
- otvori u podu moraju biti zaštićeni vrstom ogradama i poklopциma
- kod obavljanja radova na povišenim mjestima, potrebno je koristiti ispravne ljestve na propisan način (koje moraju biti osigurane od klizanja i prevrtanja)
- staklena vrata/stijene moraju biti označene sa živim znakom u visini očiju odraslog ovjeka, ali i djece

Napori

Statodinamički napori poput **nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja tereta** (sanduci, kutije, vreće i sl.) esti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga radnici moraju biti osposobljeni za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta.

POTREBNE MJERE:

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i izvući u pravilan položaj uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podići predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na zemlju u ravnom načinu kao i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vreća ili balaava koristiti ručnu kolicu; kolica treba uvijek gurati, nikada vući
- paziti na dozvoljene mase tereta pri rukom prenošenju

Radnici u kuhinji uglavnom svoje radno vrijeme provedu u **prisilnom položaju tijela, tj. stajanju**. To može uzrokovati promjene na kostima i zglobovima - ravna stopala, proširene vena na nogama i ostala miši no-koštana oboljenja.

POTREBNE MJERE:

- potrebni su eš i odmori tijekom rada koji uklju uju promjene položaja tijela, npr. kombinirati sa sjedenjem i kretanjem
- prilikom rada treba nositi odgovaraju u anatomsku i protukliznu obu u u skladu s normama
- u slobodno vrijeme preporu a se aktivni odmor (šetnje i bavljenje sportom)

Elektri na struja

Pri radu u kuhinji postoji rizik od udara elektri ne struje zbog ošte enja **elektri nih instalacija** (mehani ka ošte enja i sl.), utjecaja pove ane vlage i vode koja je stalno prisutna te kvarova na elektri noj radnoj opremi kao npr.: **elektri ni štednjak, mesoreznica, stroj za guljenje krumpira, friteza, peka , pila za kosti i sl..** Zbog toga treba voditi stalnu brigu o ispravnom održavanju elektri ne radne opreme i elektri nih instalacija.

POTREBNE MJERE:

- elektri ne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- razvodne kutije, kutije s osigura ima, priklu nice i sl. moraju biti stalno zašti ene kako ne bi došlo do slu ajnog dodira
- utika treba izvla iti iz uti nice tako da se uhvati tijelo utika a, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utika i uti nica neošte eni i isti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isklju iti iz uporabe
- u slu aju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak elektri nih ure aja i radove na elektri nim instalacijama smije obavljati samo stru na osoba
- ako je netko ozlijen elektri nom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isklju iti strujni krug prekidačem, a ozlijen enog oslobođiti od djelovanja struje izoliraju im predmetom

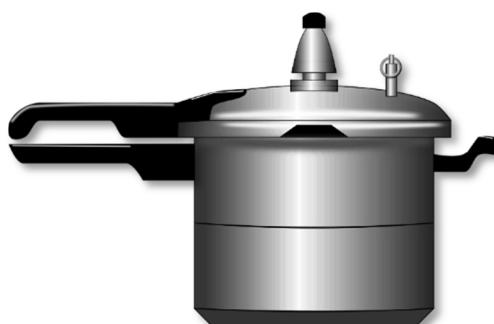

Mehani ke opasnosti

Upotrebom radne opreme u kuhinji prisutne su mehani ke opasnosti. Izdvajamo opasnosti od zahva anja radnika rotiraju im dijelovima (**remen i, zup anici, osovine i sl.**), ozljeda oštrim dijelovima (**rezalica, noževa na radnoj opremi i sl.**) te opasnosti od **vodene pare pod tlakom**. Zbog toga treba upoznati opasnosti pri radu s radnom opremom te se držati mjera zaštite.

POTREBNE MJERE:

- radnom opremom smiju rukovati samo radnici koji poznaju siguran postupak pri radu te su upoznati sa svim rizicima, opasnostima i mjerama zaštite (upute za siguran rad uz radnu opremu i osposobljavanje za rad na siguran na in)
- zup anici, remenice, osovine moraju biti potpuno zatvoreni kako bi se sprije io dodir radnika s njima, a zaštitne naprave se ne smiju uklanjati, treba ih održavati u ispravnom stanju te koristiti na propisani na in
- potrebno je postaviti ure aje za blokiranje zbog zaštite od dodira s rotiraju im dijelovima
- prije po etka rada provjeriti jesu li rotiraju i dijelovi dobro pri vrš eni, te ne smiju biti blokirani stranim tijelom
- prije iš enja ili popravljanja radne opreme potrebno je isklju iti dovod elektri ne struje kako bi se uklonila opasnost od pokretanja radne opreme
- bez obzira na postavljenu zaštitu na strojevima, pri radu radnici ne bi smjeli nositi kravatu, šal, prstenje ili preširoku odje u, a kosu bi trebali povezati maramom ili zaštititi odgovaraju om zaštitnom kapom
- express lonac mora imati sigurnosni ventil, koji služi za ispuštanje pare iz posude prije otvaranja kako bi se smanjio tlak
- neispravnu radnu opremu treba odmah isklju iti iz uporabe, te obavijestiti odgovornu osobu

Kod rada u kuhinji s ru nim i mehaniziranim alatima (**noževima, škarama, pilama, sjekirama za obradu hrane, mikserima, rezalicama i sl.**) postoji opasnost od posjekotina i uboda. Uvijek treba upotrebljavati odgovaraju i i ispravan alat te se držati odre enih pravila i uputa za sigurnost pri rukovanju.

POTREBNE MJERE:

- alati i pribor od kojih postoji opasnost od posjekotina i uboda moraju se držati u posebnim ladicama ili u zaštitnim drža im
- ne smije se upotrebljavati tupi i ošte eni alat
- kod upotrebe noževa, oštice mora biti stalno okrenuta od tijela i nikada se ne smije rezati prema sebi, a radnici moraju imati dovoljno slobodnog prostora za rad
- držak alata i pribora treba uvijek biti suh i ergonomski oblikovan (sigurnosni upori za zaštitu od posjekotina i omogu avanje boljeg zahva anja)
- prilikom dodavanja oštrih predmeta drugom radniku, uvijek mu dodavati predmet drškom okrenutom prema njemu

Termi ke opasnosti

Kod poslova pripremanja hrane, kuhanja i serviranja postoje opasnosti od vru ih i hladnih tvari/predmeta. One uglavnom nastaju zbog dodira s vru im **dijelovima ure aja, vru im posudama, vrelom vodom ili hranom, vodenom parom, prilikom rada s rashladnim ure ajima (kod uzimanja namirnica iz hla enih spremišta, hladnjaka i škrinji) i sl.** Zbog toga je potrebno voditi brigu o ispravnoj provedbi radnih postupaka i poštovati pravila sigurnog rada.

POTREBNE MJERE:

- voda, vlažni ili mokri alat i pribor ne smiju se stavljati u vru u mast/ulje kako ne bi došlo do prskanja; potrebno ih je dobro osušiti
- prilikom kuhanja i pe enja posude je potrebno zatvarati poklopacima
- prilikom kontakta s vru im/hladnim tvarima/predmetima potrebno je koristiti odgovaraju u zaštitnu opremu
- ne podizati sami ugrijane i teške posude

Fizikalne štetnosti

U kuhinjama se javlja opasnost od **nepovoljne mikroklimе i u inaka umjetne ventilacije**. Takvi uvjeti nepovoljno utje u na obavljanje poslova te uzrokuju negativne posljedice na zdravlje radnika. Tako er, postoji opasnost od **razvijanja i širenja zagušljivih plinova**, koji uzrokuju glavobolju, mu ninu, vrtoglavicu, nesvjesticu pa ak i smrt.

POTREBNE MJERE:

- radne prostorije moraju biti prozra ne, dovoljno prostrane s prirodnom ili umjetnom ventilacijom, odgovaraju om rasvjетom i grijanjem
- provjetravanje prirodnim putem dopušteno je samo u onim prostorijama u kojima pri radu postoje normalni mikroklimatski uvjeti i ne dolazi do stvaranja i kondenziranja vodene pare, velike topline, štetnih para, plinova i sl.; ostali prostori moraju se provjetravati umjetnom ventilacijom
- sustav ventilacije potrebno je redovno održavati, a u slu aju kvara potrebno je osigurati popravak od strane stru ne osobe
- u slu aju znakova prisutnosti uglji nog monoksida, potrebno je provjetriti prostoriju i obavijestiti odgovornu osobu
- potrebno je voditi brigu o ispravnosti sustava automatskog zatvaranja dovoda plina i sustava ventilacije

Požar i eksplozija

U kuhinji može doći do požara zbog neodgovarajuće upotrebe goriva ili plina prilikom pripreme hrane, kao i neispravnosti na plinskim i električnim instalacijama te radnoj opremi. Stoga radna oprema i instalacije moraju biti ispravni, redovito servisirani i ispitani, te izvedeni prema propisima kako ne bi došlo do nekontroliranog ispuštanja plina koji bi mogao dovesti do eksplozije.

POTREBNE MJERE:

- održavati radnu opremu i instalacije (struja, plin) u ispravnom stanju
- redovna kontrola nepropusnosti plinske instalacije te svakodnevni pregledi i periodi koja ispitivanje radne opreme
- radna oprema treba imati odgovarajuće sigurnosne ventile za automatski prekid dovoda plina
- svi radnici trebaju biti sposobljeni za pravilno rukovanje radnom opremom, rad na siguran način i potrošno gašenje požara
- požare je potrebno gasiti odgovarajućim aparatima (CO₂ ili S) za potrošno gašenje požara, tako da je potrebno imati pokrivač za gašenje zapaljene masti ili ulja koji mora biti dostupan
- u slučaju požara potrebno je obavijestiti odgovarajuće službe (112 ili 193)

Osobna zaštitna oprema

Osobna zaštitna oprema (OZO) primjenjuje se kada se osnovnim pravilima zaštite na radu u potpunosti ne mogu ukloniti rizici za zdravlje i sigurnost radnika. Njihov izbor ovisi o vrsti opasnosti i dijelovima tijela koje treba zaštiti, a određeni su procjenom rizika.

POTREBNA OZO:

- pamučna odjeća koja se sastoji od: bluze, hlače, pregaće, kape ili marame
- zaštitna obuća (protuklizna, anatomska, vodootporna)
- zaštitne rukavice i pregaće za rezanje mesa od pletene žice za zaštitu od posjekotina koje se moraju redovito dezinficirati
- rukavice za pripremu hrane i zaštitu od vrućih predmeta
- u prostorijama s rashladnim uređajima potrebno je koristiti OZO s uloškom za zaštitu od hladnoće
- ostala OZO predviđena procjenom rizika

3.2. KONOBAR/ICA

Opasnosti od padova

Površine po kojima se kreću u konobari/ce mogu biti uzrok padova zbog enih nepravilnosti, npr.: **oštećeni i klizavi podovi i stubišta, uvinute i oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i sl.** Zbog toga je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se kreću u radnici, a pri kretanju se treba držati određenih pravila sigurnosti.

POTREBNE MJERE:

- prolivenu tekućinu te razbijene staklene predmete na površini za kretanje potrebno je odmah ukloniti koristeći i pri tome zaštitne rukavice
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, one trebaju biti dobro uvršćene, a stubišta trebaju imati ogradi s rukohvatom
- otvori u podu moraju biti zaštićeni vrstom ogradama i poklopциma
- kod obavljanja radova na povиšenim mjestima, potrebno je koristiti ispravne ljestve na propisanu in (koje moraju biti osigurane od klizanja i prevrtanja)
- staklena vrata/stijene moraju biti označene uočljivim znakom u visini očiju odraslog ovjeka, ali i djece

Napori

Statodinami ki napori poput **nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja tereta** (sanduci, kutije, vre e i sl.) esti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga radnici moraju biti osposobljeni za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta.

POTREBNE MJERE:

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i iz u e eg položaja uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podi i predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na sli an na in kao i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vre a ili ba ava koristiti ru na kolica; kolica treba uvijek gurati, nikada vu i
- paziti na dozvoljene mase tereta pri ru nom prenošenju

Radnici u ugostiteljstvu uglavnom svoje radno vrijeme provedu u **prisilnom položaju tijela, tj. stajanju**. To može uzrokovati promjene na kostima i zglobovima - ravna stopala, proširene vena na nogama i ostala miši no-koštana oboljenja.

POTREBNE MJERE:

- potrebni su eš i odmori tijekom rada koji uklju uju promjene položaja tijela, npr. kombinirati sa sjedenjem i kretanjem
- prilikom rada treba nositi odgovaraju u anatomska i protukliznu obu u u skladu s normama
- u slobodno vrijeme preporu a se aktivni odmor (šetnje i bavljenje sportom)

Elektri na struja

Pri obavljanju poslova konobara/ica postoji rizik od udara elektri ne struje zbog neispravnih instalacija ili radne opreme (**aparat za kavu, elektri ni sokovnik, ošte ena instalacija i sl.**). Zbog toga treba voditi stalnu brigu o ispravnom održavanju radne opreme i elektri nih instalacija.

POTREBNE MJERE:

- utika treba izvla iti iz uti nice tako da se uhvati tijelo utika a, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utika i uti nica neošte eni i isti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isklju iti iz uporabe
- u slu aju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak elektri nih ure aja i radove na elektri nim instalacijama smije obavljati samo stru na osoba
- ako je netko ozlje en elektri nom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isklju iti strujni krug prekida em, a ozlje enog oslobođiti od djelovanja struje izoliraju im predmetom

Mehani ke opasnosti

Prilikom posluživanja hrane i pi a postoji opasnost od posjekotina, uboda i udaraca kod rada s **noževima, priborom za jelo, otvara ima, škarama, staklenim predmetima, to ionicima za pi e i sl.** Zbog toga treba za svaki posao upotrebljavati odgovaraju i i ispravni alat te se držati odre enih pravila sigurnosti pri rukovanju s navedenim alatom i priborom.

POTREBNE MJERE:

- alat i pribor od kojih postoji opasnost od posjekotina i uboda moraju se držati u posebnim ladicama ili u zaštitnim drža ima
- ne smije se upotrebljavati tupi i ošte eni alat
- kod upotrebe noževa, oštrica mora biti stalno okrenuta od tijela i nikada se ne smije rezati prema sebi, a radnici moraju imati dovoljno slobodnog prostora za rad
- držak alata i pribora treba uvijek biti suh i ergonomski oblikovan (sigurnosni upori za zaštitu od posjekotina i omogu avanje boljeg zahva anja)
- prilikom dodavanja oštih predmeta drugom radniku, uvijek mu dodavati predmet drškom okrenutom prema njemu
- to ionik za pi e potrebno je pravilno postaviti kako bi se sprije ilo prevrtanje

Termi ke opasnosti

Kod poslova posluživanja hrane i pića postoje opasnosti od vrućih i hladnih tvari/predmeta. One uglavnom nastaju zbog dodira s **vrućim dijelovima ure aja (npr. aparata za kuhanje kave, kuhalja, plamenika za održavanje topline hrane i sl.), posudama te vrelom/hladnom tekućinom ili hransom**. Zbog toga je potrebno voditi brigu o provedbi ispravnih radnih postupaka i poštovati pravila sigurnog rada.

POTREBNE MJERE:

- pri posluživanju i prijenosu hrane i pića u ugrijanim posudama treba koristiti odgovarajuće zaštitne rukavice
- ne podizati sam ugrijane i teške posude
- kod korištenja plamenika za održavanje topline hrane potrebno je paziti da duljina svih plamena aka na plamenicima mora biti izjednačena te moraju gorjeti svjetloplavim plamenom

Fizikalne štetnosti

Radne prostorije moraju biti **prozračne, dovoljno prostrane s prirodnom ili umjetnom ventilacijom te odgovarajućom rasvjetom i grijanjem**.

POTREBNE MJERE:

- u radnim prostorijama se moraju osigurati propisani mikroklimatski uvjeti
- pri korištenju klimatizacijskih ure aja u toplom razdoblju, razlika između vanjske i unutarnje temperature ne smije prelaziti 7°C
- potrebno je osigurati odgovarajuću razinu osvijetljenosti na mjestima rada

Osobna zaštitna oprema

Osobna zaštitna oprema (OZO) primjenjuje se kada osnovnim pravilima zaštite na radu u potpunosti ne mogu ukloniti rizici za zdravlje i sigurnost radnika. Njihov izbor ovisi **o vrsti opasnosti i dijelovima tijela koje treba zaštititi**, a određeni su procjenom rizika.

POTREBNA OZO:

- odjeća koja se sastoji od: bluze, hlača/suknje, pregače i sl.
- zaštitna obuća (protuklizna, anatomska, vodootporna)
- rukavice za posluživanje hrane i pića u vrućim posudama
- ostala OZO predviđena procjenom rizika

Požar i eksplozija

U ugostiteljskom objektu može doći do požara zbog **upotrebe goriva ili plina** prilikom posluživanja tople hrane **grijane plamenicima**, kao i **neispravnosti na plinskim i električnim instalacijama te radnoj opremi**. Stoga radna oprema i instalacije (plinska i električna) moraju biti ispravni, redovito servisirani i ispitani, te izvedene prema propisima kako ne bi došlo do nekontroliranog ispuštanja plina koji bi mogao dovesti do eksplozije.

POTREBNE MJERE:

- održavati radnu opremu i instalacije (struja, plin) u ispravnom stanju
- požare je potrebno gasiti odgovarajućim aparatima (CO₂ ili S) za potpuno gašenje požara
- svi radnici trebaju biti osposobljeni za pravilno rukovanje radnom opremom, rad na siguran način i potpuno gašenje požara
- u slučaju požara potrebno je obavijestiti odgovarajuće službe (112 ili 193)

3.3. SOBAR/ICA

Opasnosti od padova

Površine po kojima se kreću u sobari/ce mogu biti uzrok padova zbog enih nepravilnosti, npr.: **oštete eni i klizavi podovi i stubišta, uvinute i oštete ene podne obloge, nezašti eni otvori u podu i sl.** Zbog toga je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se kreću radnici, a pri kretanju se treba držati određenih pravila sigurnosti.

POTREBNE MJERE:

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah odstraniti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, trebaju biti dobro uvršteni, a stubišta trebaju imati ogradi s rukohvatom
- kod obavljanja radova na povišenim mjestima, potrebno je koristiti ispravne ljestve na propisan način (koje moraju biti osigurane od klizanja i prevrtanja)

Napori

Statodinamički napori poput **nepravilnog podizanja, prijenosa i odlaganja tereta** (sanduci, kutije, vreće i sl.) esti su uzrok ozljeda i oboljenja radnika. Zbog toga radnici moraju biti osposobljeni za pravilno podizanje, prijenos i odlaganje tereta.

POTREBNE MJERE:

- za podizanje i prijenos tereta noge postaviti u stabilan raskorak; saviti koljena i izvući u pravilan položaj uspravne kralježnice zahvatiti predmet; uspraviti se i podići predmet na visinu pogodnu za prijenos; predmet spuštati na slijed na tijelo i kod podizanja
- kod transporta težih sanduka, vreća i bašava koristiti ruku na kolica; kolica treba uvijek gurati, nikada vući
- paziti na dozvoljene mase tereta pri rukovanju prenošenju

Elektri na struja

Pri obavljanju poslova sobara/ice postoji rizik od udara elektri ne struje zbog neispravnih instalacija ili radne opreme, npr.: **usisava**, **strojevi za gla anje**, **ošte ena instalacija i sl.** Zbog toga treba voditi stalnu brigu o ispravnom održavanju radne opreme i elektri nih instalacija.

POTREBNE MJERE:

- elektri ne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- razvodne kutije, kutije s osigura ima, priklju nice i sl. moraju biti stalno zašti ene kako ne bi došlo do slu ajnog dodira
- utika treba izvla iti iz uti nice tako da se uhvati tijelo utika a, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utika i uti nica neošte eni i isti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isklju iti iz uporabe
- u slu aju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak elektri nih ure aja i radove na elektri nim instalacijama smije obavljati samo stru na osoba
- ako je netko ozlijen elektri nom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isklju iti strujni krug prekida em, a ozlijenog oslobođiti od djelovanja struje izoliraju im predmetom

Mehani ke opasnosti

Korištenjem radne opreme postoje mehani ke opasnosti od rotiraju ih dijelova (**rotiraju i bubanj na strojevima za pranje rublja, ventilatori, parna oprema za gla anje i sl.**). Zbog toga treba upoznati opasnosti pri radu s radnom opremom te se držati predloženih mjer zaštite.

POTREBNE MJERE:

- radnom opremom smiju rukovati samo radnici koji poznaju siguran postupak pri radu te su upoznati sa svim rizicima, opasnostima i mjerama zaštite (upute za siguran rad uz radnu opremu i osposobljavanje za rad na siguran na in)
- prije iš enja radne opreme potrebno je isklju iti dovod energije kako bi se uklonila opasnost od pokretanja radne opreme
- na strojevima za gla anje treba biti postavljena zaštitna naprava koja e sprije iti prignje enje prstiju
- ventilatore treba zaštiti ži anom mrežom kako bi se sprije ilo zahva anje prstiju i ostalih dijelova tijela rotiraju im lopaticama prilikom iš enja prašine i sl.

Kemijske štetnosti

Prilikom obavljanja poslova iš enja prostorija, posteljine, sanitarija i sl., sobari/ce koriste **štetne kemikalije** koje, ako se njima propisano ne rukuje, mogu uzrokovati ošte enje zdravlja radnika ili one iš enje okoliša.

POTREBNE MJERE:

- za rukovanje opasnim kemikalijama radnici moraju biti osposobljeni
- op a pravila za smanjenje rizika kod rukovanja kemikalijama:
  1. provjeriti jesu li pakiranja i spremnici ispravni
  2. opasne kemikalije držati u odgovaraju im spremnicima i propisano ih ozna iti
  3. izbjegavati kontakt s o ima, ustima i kožom
  4. pažljivo raditi, pro itati upute i sigurnosno-tehni ke listove (STL)
  5. koristiti OZO i održavati osobnu higijenu

Piktogrami opasnosti prema CLP
Uredbi

Znakovi opasnosti u
postupnom ukidanju

Osobna zaštitna oprema

Osobna zaštitna oprema (OZO) primjenjuje se kada osnovnim pravilima zaštite na radu u potpunosti ne mogu ukloniti rizici za zdravlje i sigurnost radnika. Njihov izbor ovisi **o vrsti opasnosti i dijelovima tijela koje treba zaštititi**, a određeni su procjenom rizika.

POTREBNA OZO:

- odgovarajuća radna odjeća (kuta), kapa ili marama, prega a
- anatomska protuklizna obuća
- odgovarajuće zaštitne rukavice prilikom rada s opasnim kemikalijama, po potrebi zaštita dišnih puteva
- ostala OZO predviđena procjenom rizika

Požar i eksplozija

U ugostiteljskim objektima požar može buknuti zbog **nepažnje gostiju, pušenja i bacanja opušaka u koš za smeće, usisavanja neugašenih opušaka, kvara na električnim instalacijama i sl.** Zbog navedenog, instalacije moraju biti ispravne, redovito servisirane i ispitivane.

POTREBNE MJERE:

- svi radnici trebaju biti osposobljeni za pravilno rukovanje radnom opremom, rad na siguran način i potrošno gašenje požara
- požare je potrebno gasiti odgovarajućim aparatima za potrošno gašenje požara koji moraju biti dostupni
- u slučaju požara potrebno je obavijestiti odgovarajuće službe (112 ili 193)

3.4. RECEPCIONAR/KA

Opasnosti od padova

Površine po kojima se kreću u recepcionari/ke mogu biti uzrok padova zbog enih nepravilnosti, npr.: **oštećeni i klizavi podovi i stubišta, uvinute i oštećene podne obloge, nezaštićeni otvori u podu i sl.** Zbog toga je važno posvetiti pozornost izvedbi i održavanju površina po kojima se kreću u radnici, a pri kretanju se treba držati određenih pravila sigurnosti.

POTREBNE MJERE:

- prolivenu tekućinu na površini za kretanje potrebno je odmah očistiti
- površine u svakom trenutku moraju biti prohodne
- ako su na stubama postavljene podne obloge, trebaju biti dobro uvršteni, a stubišta trebaju imati ogradu s rukohvatom
- staklena vrata/stijene moraju biti označene uočljivim znakom u visini očiju odraslog ovjeka, ali i djece

Elektri na struja

Pri obavljanju poslova recepcionara/ke postoji rizik od udara elektri ne struje zbog neispravnih instalacija ili radne opreme, npr.: **ra unalo, pisa , ošte ena instalacija i sl.** Zbog toga treba voditi stalnu brigu o ispravnom održavanju radne opreme i elektri nih instalacija.

POTREBNE MJERE:

- elektri ne instalacije i radna oprema moraju biti tako izvedene i održavane da ne postoji opasnost od direktnog dodira
- utika treba izvla iti iz uti nice tako da se uhvati tijelo utika a, a ne žica; ruke moraju biti suhe, a utika i uti nica neošte eni i isti
- neispravnu radnu opremu treba odmah isklju iti iz uporabe
- u slu aju nezgode ili kvara na opremi i instalacijama potrebno je obavijestiti odgovornu osobu
- popravak elektri nih ure aja i radove na elektri nim instalacijama smije obavljati samo stru na osoba
- ako je netko ozlijen elektri nom strujom, a nalazi se u strujnom krugu, treba odmah isklju iti strujni krug prekida em, a ozlijenog oslobođiti od djelovanja struje izoliraju im predmetom

Fizikalne štetnosti

Radne prostorije moraju biti **prozra ne, dovoljno prostrane s prirodnom ili umjetnom ventilacijom te odgovaraju om rasvjjetom i grijanjem.**

POTREBNE MJERE:

- u radnim prostorijama se moraju osigurati propisani mikroklimatski uvjeti
- pri korištenju klimatizacijskih ure aja u toplom razdoblju, razlika izme u vanjske i unutarnje temperature ne smije prelaziti 7 C
- potrebno je osigurati odgovaraju u razinu osvijetljenosti na mjestima rada

Napori

Pri radu na recepciji osnovna **radna oprema je ra unalo**. Radnici koji rade s raunalom više od 4 sata dnevno mogu patiti od problema s kralježnicom i gornjeg dijela trupa i vrata te problema s vidom. Zbog toga je važno sprečavanje ovih problema **preventivnim mjerama** - nabava ergonomskog namještaja i odgovarajuće opreme te redovitim pregledima vida sukladno posebnom propisu.

POTREBNE MJERE:

- potrebno je prilagoditi visinu monitora, stola i stolca te po potrebi osigurati oslonac za noge
- sjedite uspravno, leđa imajte dodirujte naslon, a vrat i ramena držite u opuštenom položaju
- ruke savijte u laktovima za 90 stupnjeva, neka budu ispred vas s dlanovima prema dolje
- monitor postavite na udaljenost od najmanje 50 cm
- svakih sat vremena odvojite pet minuta za odmaranje i vježbe istezanja
- održavajte na račun da se usredotočite na neku udaljenu točku i ne skidate pogled dvadesetak sekundi

Požar i eksplozija

U ugostiteljskim objektima požar može buknuti zbog **kvara na električnim instalacijama, radnoj opremi i sl.** Zbog toga instalacije i radna oprema moraju biti ispravni i izvedeni prema propisima.

POTREBNE MJERE:

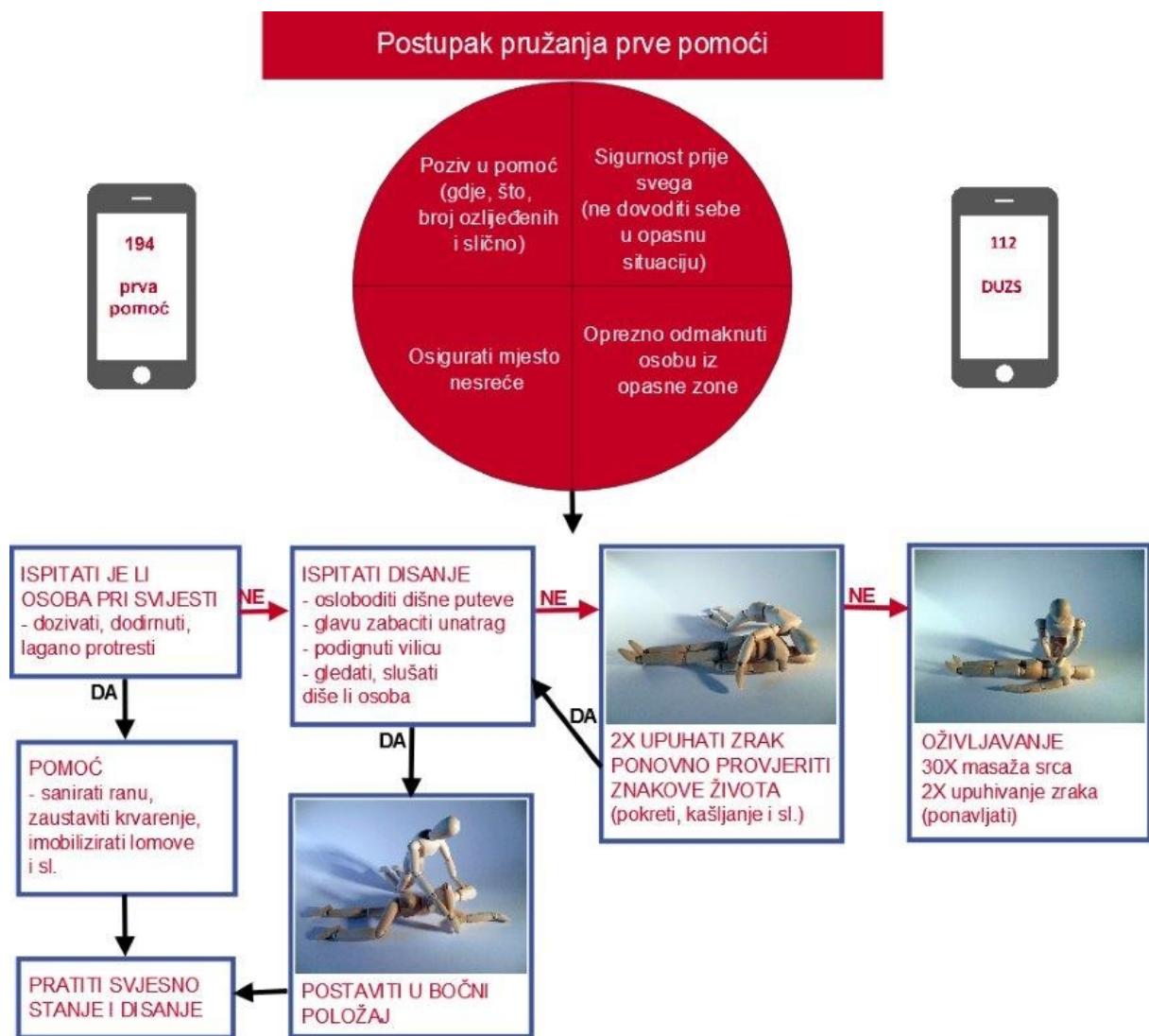
- svi radnici trebaju biti osposobljeni za pravilno rukovanje radnom opremom, rad na siguran način i potrošno gašenje požara
- požare je potrebno gasiti odgovarajućim aparatima za potrošno gašenje požara koji moraju biti dostupni
- u slučaju požara potrebno je obavijestiti odgovarajuće službe (112 ili 193)

Napomena:

Za siguran rad bez nezgoda i ozljeda potrebno je pridržavati se navedenih mjera i obavljati poslove s dužnom pažnjom!

3.5. PRUŽANJE PRVE POMOĆI

Zajedno **A**mbiciozno **Š**iroko **T**emeljito **I**novativno **T**rajno **A**ngažirano

Napredno **A**žurno

Razvojno **A**psolutno **D**inamično **U**porno

Život, zdravlje, održavanje radne sposobnosti radnika, vrednote su od posebnog društvenog interesa.

Zbog toga:

- Ulaganje u zaštitu na radu nije trošak, već investicija!
- Zaštita na radu je odgovornost svakog u radnoj sredini!
- Manje rizika – više sigurnosti na radu!
- Zaštiti se znanjem!
- Zaštita na radu je prva!

www.zuznr.hr